

HER ER HORSENSEGNEEN FORAN

— Da den kunstige sædoverføring på svin første gang blev nævnt, sagde en landmand, at det blev Dansk Landraces endeligt, men i stedet har det vist sig at være dens frelse, siger forsøgsleder, cand. agro Per Jochumsen, „Østerhåb“, der er den daglige leder af det forsøgsarbejde, der i dag foretages på ornecentral „Hatting“. Siden dette arbejde kom i gang, er ornecentralens kapacitet fordoblet, og en storlig udvidelse vil sørge for en firedobling.

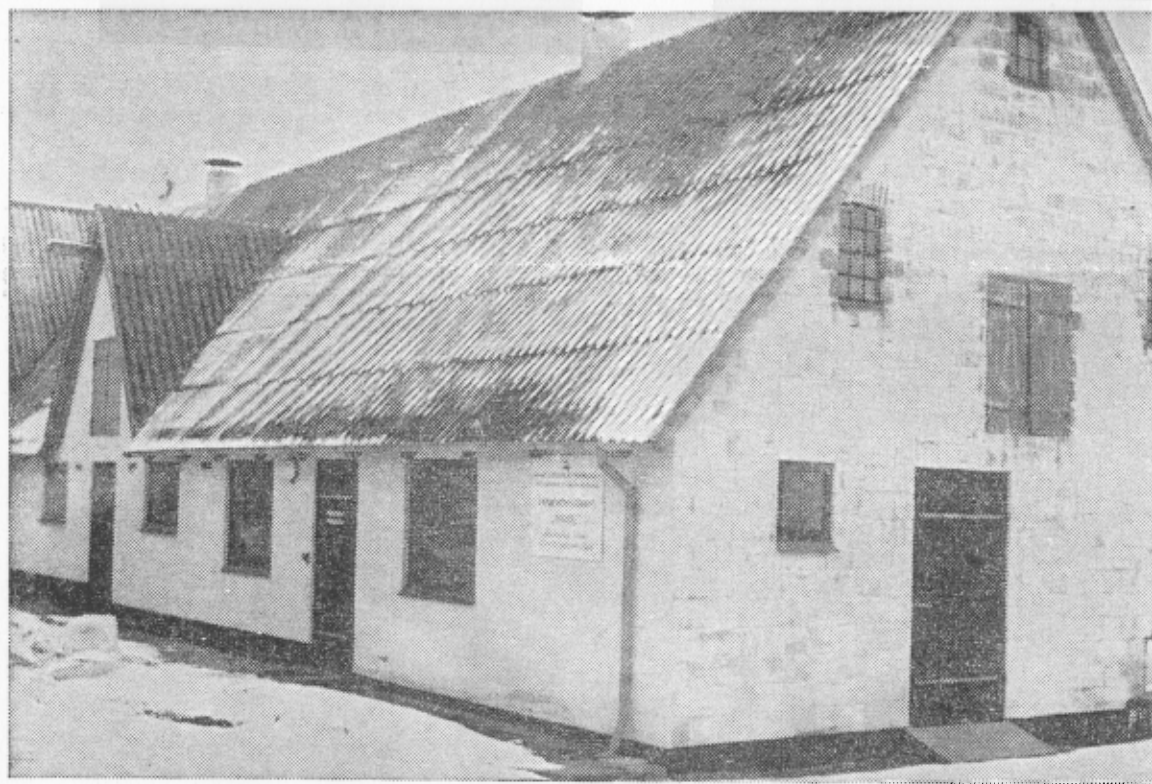
Endnu er forsøgsstation „Hatting“ den eneste station, der praktiserer kunstig sædoverføring i daglig rutine, men flere steder i landet modtager man nu sæd herfra, og det er kun et spørgsmål om tid, inden resten af landet følger efter.

Allerede fra 1. oktober holder ornecentral „Hatting“ helt op med at bringe orner ud. Det bliver således landets første ornecentral, der udelukkende beskæftiger sig med kunstig sædoverføring.

— Vi mener nu, det er bevist, at den kunstige sædoverføring giver fuldt så gode resultater som den naturlige, siger forsøgslederen. Og samtidig indebærer den en række fordele af både økonomisk og sundhedsmæssig art.

Det kan betale sig

— Den kunstige sædoverføring har vist sig ikke at være dyrere end den naturlige, men når vi har holdt den samme pris, skyldes det, at vi ikke af den grund ønskede, at landmanden skulle foretrække den ene befrugtningsskema frem for den anden. Men der udover er der en række plusser ved den nye form, der ikke må overses. For det første slipper landmanden for besværet med at bringe ornen til soen, eller omvendt, og hvad det medfører af udgifter til foder og lignende.

Forsøgsstation „Hatting“ har i dag til huse i denne bygning, men en udvidelsesplan er i øjeblikket til godkendelse i Landsudvalget for svineavlens ledelse.

For det andet kan man benytte orner af allerbedste kvalitet, hvilket betyder en højere afregningspris fra slagteriet for landmanden. Men det vigtigste er det nok, at man kan overskære den smittekæde, en orne er, når den køres fra gård til gård.

Sygdom - et af de værste problemer

— Sygdom er snart ved at være det værste problem, vi har at kæmpe med inden for svineavl, siger forsøgslederen. Da man gik igang med at registrere kvægsygdommene, spurgte mange, hvorfor vi ikke også registrerede sygdomme hos svinene. Vi forelagde problemet for initiativtageren til kvægsygdomsregistreringen, professor N. O. Rasbech, landbohøjskolen. Han foreslog at imødegå problemet ved at overskære eventuelle smittekæder gennem kunstig sædoverføring.

Flere sygdomsskimmere er blevet resistente over for de midler, man hidtil har bekæmpet dem med. Man har hidtil fra Slagteriernes Forskningsinstitut forsøgt at lave nogle grise, der er fri for specifikke smitsomme sygdomme, de såkaldte SPF-grise. Det gøres ved at tage grisene ved kejsersnit.

En anden måde at begrænse smittefaren på er, at lade landmanden forstå, at han ikke skal indkøbe grise fra forskellige miljøer, siger P. Jochumsen.

Fare for indavl

Vi er nu kommet så langt, med forsøgene, at vi mener, at den kunstige sædoverførings berettigelse er påvist, og går udviklingen hurtigt, vil jeg tro, at metoden er indført på de statsanerkendte avlscentre om ca. 10 år. Personligt tror jeg, der vil gå op til 15 år før kunstig sædoverføring på svin

Tekst:
Peter Kjølstrup

Foto:
H. Thuesen

bliver eneherskende. Der vil nok altid være besættninger, der kan se en fordel i selv at have orner.

At det tager de 10-15 år er kun godt, for så kan grebet om problemerne holdes. Vi må først og fremmest være helt klart over arvegangen, inden vi vover at indskrænke antallet af nedavningsmuligheder. Ved den kunstige befrugtning vil man anvende topornerne meget hårdt. Men det må være op til arvelighedsforskerne at sætte en grænse for, hvor nær en beslægtning, der kan tillades.

Indkøb af orner

I øjeblikket forestår P. Jochumsen alene udvælgelsen og indkøb af orner. Det sker efter en undersøgelse af faderen og moderens slægtetal.

— Personlig kunne jeg godt tænke mig en direkte afprøvning af ornernes afkom, men det ligger nok temmeligt langt ude i fremtiden. Det kunne gøres på den måde, at man efter ca. 100 insemineringer holder ornen tilbage fra avlen i 10-11 måneder, indtil slagtetallene for afkommet foreligger, siger P. Jochumsen. Der vil altså blive tale om en slags „venteorner“, ligesom man i dag har „ventetyre“.

lens Ledelse en undervisningsplan og anmodede Bygholm Landbrugsskole om at være vært.

Det lykkedes i løbet af sommeren 1969 at få uddannet 12 inseminører, der nu er med til at få gjort den kunstige sædoverføring på svin kendt i flere egne af landet. Dette gør det muligt at følge befrugtningseffekten ved forsendelse over større afstande. Således sendes der nu materiale fra forsøgsstationen både til Vendsyssel og til et enkelt sted på Sjælland, nemlig Herrestrup ved Holbæk.

Landsudvalget til Svineavlens Ledelse har forøvrigt fulgt arbejdet med den største interesse, hvilket er affødt af den betydning, den kunstige sædoverføring kan få for Dansk Landrace.

Bør ikke have indflydelse på prisen

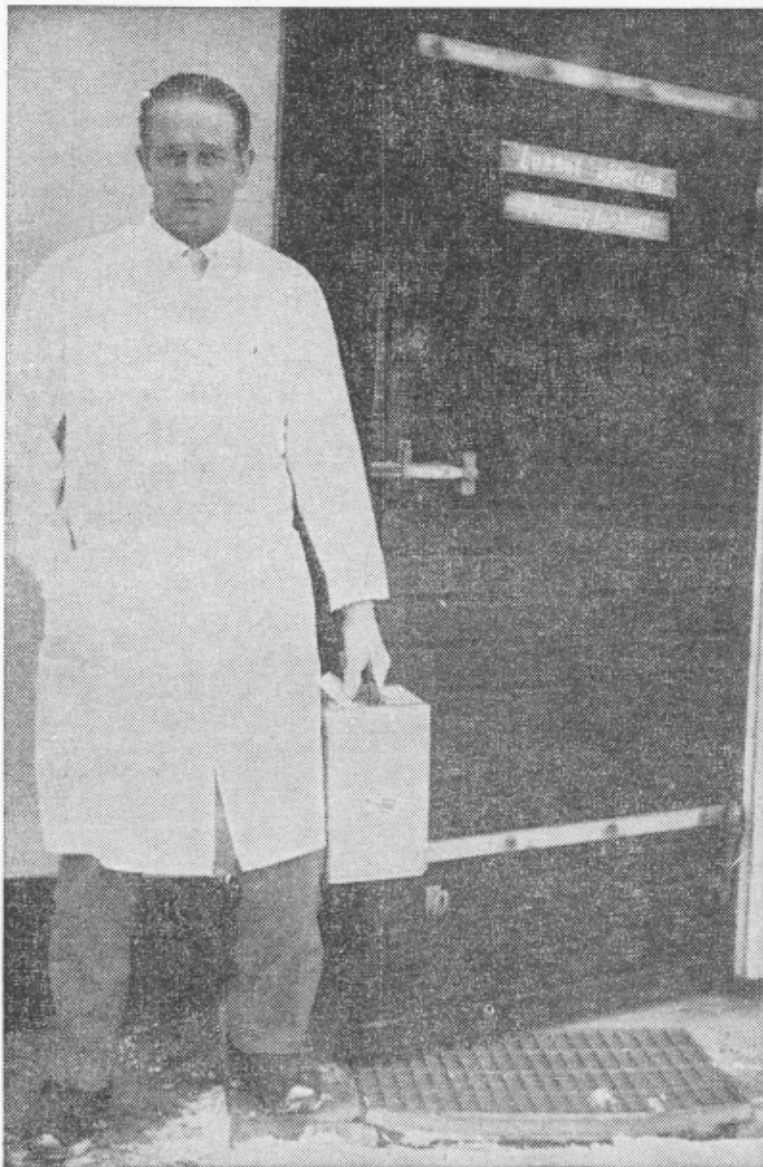
— Jeg kan ikke lade være med at give udtryk for den opfattelse, at en videre udbredelse af systemet må ske i nær tilknytning til slagterier og konsulenter, siger forsøgsleder Jochumsen. Dette må ske for at modvirke, at vi kommer ind på et sidespor, der involverer

private interesser. Der bør ansættes inseminører, der ikke har indflydelse på prisen.

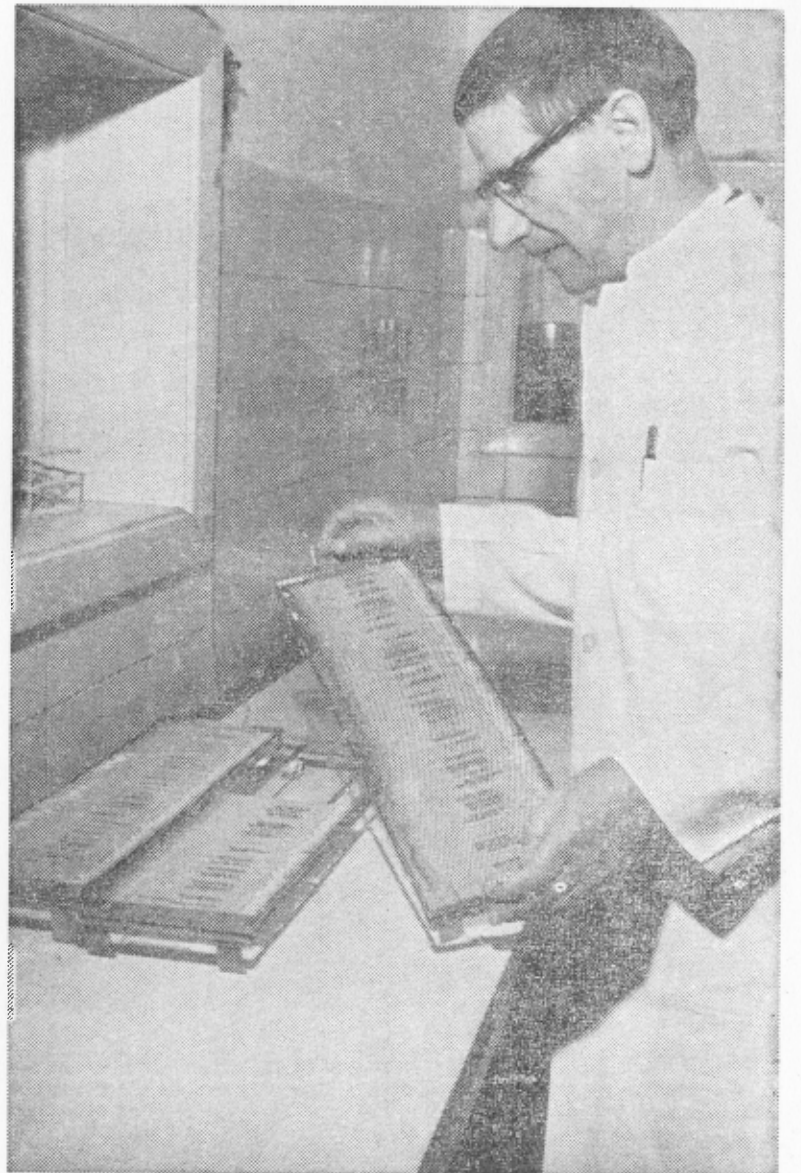
Det kan ske ved, at slagterierne ansætter inseminører, der så kan rekvirere sæd fra en station, der producerer sæd til forsendelse. Sædens pris kan så debiteres det aftagende slagteri, der afregner med producenten for den udførte insemination. Slagterierne må ligeledes via konsulenterne deltage i udvælgelsen af orner.

Fremtiden

Der påtænkes for tiden en udvidelse af forsøgsstation „Hatting“ med henblik på at forøge kapaciteten i leverancen af sæd. Foreløbig klarer man sig med en til formålet lejet stald på isoleret ejendom. Men et udvidelsesprojekt er i øjeblikket til bedømmelse i Landsudvalget for Svineavlens Ledelse. Hvis projektet bliver vedtaget, bliver der tale om en væsentlig udvidelse af forsøgsstation.

200 grise er klar til at blive sendt til Vendsyssel, pænt indpakket i en termokasse.

Tyresæd, opbevaret i „strå“, er klar til nedfrysning. Det kan ikke lade sig gøre med ornesæd.